

Эҳромга кириш



09:00 / 15.06.2024 17464

Ҳамма тайёргарликлар ниҳоясига етиб, ҳаж амалларини бошлаш навбати келади. Шунда ҳаж амалларидан биринчиси эҳром бўлади.

«Эҳром» арабча сўз бўлиб, луғатда «ҳаром қилмоқ» маъносини англатади. Эҳромга кирган одам учун эҳромдан олдин ҳалол бўлган баъзи иш ва нарсалар ҳаром бўлади. Мисол учун, бошқа вақтларда ўзига хушбўй нарсаларни сепиши ҳалол эди, эҳромга киргач, бу нарса ҳаром бўлиб қолади.

Эҳромда кўпгина ҳикматлар бор. Масалан, дунёвий кийимлардан, ҳавойи нафснинг шаҳватларидан холи бўлиш Аллоҳ йўлида ўзини бағишлаш рамзидир. Инсон эҳромга кириш вақтида, яъни кийимларидан жудо бўлаётган ва эҳром кийимини ўраётган пайтида бир кун келиб кафан ичига киришини ўйласин. Чунки у Аллоҳ таолога йўлиқишда ҳам, ҳажга

бораётган чоғдагидек, дунёвий кийимлардан бошқача кийимда бўлади.

Шу билан бирга, эҳромда ҳамма Аллоҳнинг ҳузурида баробар экани намоён бўлади. Ҳаммининг кийими бир хил – икки парча оқ матодан иборат бўлади. Ҳамма бошяланг, оёқяланг бўлиб, Аллоҳ ҳузурида ўз хоксорлигини изҳор этади. Эҳромдаги кишининг турли нарсалар ва ишлардан ман қилиниши унда сабр-тоқатни, чидам ва бардошни камол топтиради ҳамда Аллоҳ таолонинг неъматлари қадрига етишни ўргатади. Гуноҳлардан сақланиш малакасини орттиради. Уламолар таърифида эса, эҳром ҳаж ёки умрага ният қилиш ва талбия айтиш билан айрим махсус ишларни ўзига ҳаром қилишдир.

Эҳромнинг ҳақиқати ҳаж ёки умра ёки иккаласига бирданига ният қилиб, талбия айтишдир. Эҳром учун фақат ният қилиш ёки талбия айтиш кифоя қилмайди. Намозда қалб билан ният, тил билан эса такбири таҳрима айтилиши лозим ва шарт бўлгани каби ҳаж ёки умра эҳромига киришда ҳам ният билан талбия биргаликда топилиши лозимдир. Шу боис дилда ният қилиб, тил билан талбия ёки унинг ўрнини босадиган Аллоҳ таолонинг зикри айтилмаса, эҳромга кирган ҳисобланмайди. Шунингдек, тил билан талбия ёки унинг ўрнини босадиган Аллоҳ таолонинг зикрини айтиб, қалбда эҳромга киришни ният қилмаса, эҳромга кирган бўлмайди.

«Ният қилиш билан бирга зикр ҳам қилиш керак» дегандан мурод, талбия айтиш ёки талбия каби бирор бир зикрни айтишдир ёки қурбонликни етаклаб олишдан иборат талбия ўрнига ўтирадиган нарсадир. Туя ёки молнинг бўйнига ҳаж қурбонлигини билдирадиган бирор белгини қўйиб қўйса ҳам бўлади. Киши эҳромли (муҳрим) бўлиши учун талбия ёки унинг ўрнига ўтадиган нарсанинг топилиши зарурдир.

Эркак кишининг умра ёки ҳаж ниятида тикилган кийим кийиши жоиз эмас. Агар тикилган кийим кийса, каффорат вожиб бўлади. Масалан, ёқаси йўқ кўйлак, иштон, қўлқоп, маҳси, майка, дўппи, костюм, камзул кабилар тикилган кийим саналади. Агар эркак киши юқоридаги кийимлардан бирортасини эҳром ҳолатида кийиб олса, жарима ва фидя лозим бўлади. Шунинг учун эҳром кийимлари тикилмаган бўлиши шартдир. Эҳромнинг суннати икки оқ мато олиб, бирини лунги каби, иккинчисини эса катта сочиқ каби елкасига ташлаб олишдир. Фақат тавоф вақтида юқорисига ташлаб олган катта сочиқ каби матони чап елкасини очиб қўлтиғининг остидан ўтказиб олади.

نَمْ مُخْمَلٌ سَبَلِي أَمْ هَلْ لَوْلَا وَسَرَّايَ: لَأَقُ الْجَرَّ نَأْ: أَمْ هَنْعُ هَلْ لَوْلَا يَضَرَّرْمُعَنْ بَلَنْعِ
سَنْ أَرْبَلَا أَلْوَيْ وَأَرْسَلَا أَلْوَيْ، مَيْ أَمْعَلَا أَلْوَيْ، صُمْ قَوْلَا سَبَلِي أَلْ: «لَأَقُ بِبَأَيْ ثَلَا
نَمْ لَفَسَا أَمْ هَنْعُ طَقِي لَوَيْ، نَيْ فُخْ سَبَلِي لَفَنْ يَنْ لَعَنْ دِي جِي أَلْ دَحْ أَلْ، فَا فُخْ لَوْلَا
هُسْمُ خَلَا هَاوَرُ». «سُرُوْ وَأَنْ أَرْفَعُ زَلَا هَسْمَ أَيْ شَرْبَأَيْ ثَلَا نَمْ أَوْسَبَلَتْ أَلْوَيْ نَيْ بَعُ كَلَا

Ибн Умар розияллоҳу анҳумодан ривоят қилинади:

«Бир киши: «Эй Аллоҳнинг Расули! Эҳромдаги киши қайси кийимларни кияди?» деди. «Кўйлақлар, саллалар, шалворлар, кулоҳлар, махсиларни киймайди. Аммо кийгани шиппак топмаса, махси кийиб, ошиғидан пастидан кесиб олсин. Заъфарон ва варас теккан кийимларни кийманглар», дедилар у зот».

Бухорий, Муслим, Абу Довуд, Термизий, Насоий ривоят қилишган.

وَوَسْوَمَلَسُوْ هَيْ لَعْلَلَا يَلْ صَبِي بَلَنْعِ تَأْ الْجَرَّ نَأْ: هَنْعُ هَلْ لَوْلَا يَضَرَّرْمُعَنْ بَلَنْعِ نَيْ
أَيَ: لَأَقُ فُ، هَبُّجْ هَيْ لَعْلَعُ، هَسْ أَرْوْ هَتْ يَجْلُ رَّفْ صُمْ مَوْ هَوْ، هَرْ مُمْ لَلَابْ لَهْ أَدَقْ، هَنْ أَرْعُ جَلَابْ
لَسْ عَاوْ، هَبُّجْ لَوْلَا كُنْ عَنْعُ زَنَا: «لَأَقُ فُ، يَرَتْ أَمْ كَانْ أَوْ هَرْ مُمْ بَتْ مَحْ أَيْ نِي هَلْ لَوْلَا لَوْلَا وَسَرَّ
هُسْمُ خَلَا هَاوَرُ». «كَلْتَرْمُعُ يَفُ هَنْعُ نَصَافَ لَكَّجَحْ يَفُ أَعْنَاصَ تَنْ كَانْ أَمْ، هَرْ فُ صَلَّ كُنْ عَنْعُ

Яъло ибн Умайя розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам Жаъронада умра ниятини қилиб бўлганларида соқоли ва бошини сариққа бўяган, чопон кийиб олган бир киши келди ва: «Эй Аллоҳнинг Расули! Мен умрага эҳром боғладим. Ўзим эса сиз кўриб турганингиздек», деди. «Устингдаги тўнни еч. Ўзингдаги сариқни юв. Ҳажингда нима қилсанг, умрангда ҳам шуни қил», дедилар».

Бухорий, Муслим, Абу Довуд, Термизий, Насоий ривоят қилишган.

يَعَنْ مَلَسُوْ هَيْ لَعْلَلَا يَلْ صَبِي بَلَنْعِ تَأْ الْجَرَّ نَأْ: أَمْ هَنْعُ هَلْ لَوْلَا يَضَرَّرْمُعَنْ بَلَنْعِ نَيْ
بَأَيْ ثَلَا نَمْ نَأْرَفُ عَزَلَاوْ سُرُوْلَا سَمْ أَمْ، وَأَبَاقُ نَلَاوْ نِي زَأْفُ قَوْلَا نَعْنُ هَمْ أَرْحُ يَفُ، أَسْ نَلَا
وَأَلِي وَأَرْسُ وَأَيْ لُحْ وَأَنْخُ وَأَنْ أَرْفُ صَعْمَ بَأَيْ ثَلَا نَأْوَلَا نَمْ تَبَحْ أَمْ كَلْ دَدَغْ بَسَبَلَتْ لَوَيْ
دَمْحُ أَوْ نَسَلَا بَأَحْ صَأْ هَاوَرُ. أْفُخْ وَأَصْ يَمَقْ

Ибн Умар розияллоҳу анҳумодан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васалламнинг аёлларни эҳромда қўлқоп кийишдан, ниқоб тутишдан ва заъфарон ҳамда варас теккан нарса

кийишдан қайтарганларини эшитдим. Ундан бошқа яхши кўрган рангдаги кийимларини: бўялганми, ипакми, сарпоми, шалворми, кўйлакми, махсими, кияверсин».

«Сунан» эгалари ва Аҳмад ривоят қилишган.

Эҳром ҳолатидаги эркак кишиларнинг қоматига муносиб шаклда тикилган кийимни кийиб олиши жоиз эмас. Лекин шим ёки шалвар тарзида бўлмай, қоп каби тикилиб, икки томонини очиб олинса, зарари йўқ, яъни кароҳиятсиз жоиздир.

Эҳромнинг юқори қисмига ҳам, паст қисмига ҳам пул, паспорт ва шу каби бошқа нарсаларни сақлаш учун чўнтак тикиш жоиздир. Шунингдек, икки эҳром кийимини бир-бирига қўшиб юбориш ҳам кароҳиятсиз жоиздир.

Эҳромга кирмоқчи бўлган одам сочи, тирноғи, мўйлабини ва олиниши лозим бўлган тукларини олиб, сўнгра ғусл қилади. Кейин икки парча оқ, янги ёки ювилган матони (халқ тилида «эҳром кийими»ни) олиб, бирини киндиги билан тиззасини қўшиб тўсадиган ҳолатда белига тутлади. Бу «изор» дейлади. Иккинчисини елкаси аралаш айлантириб ўрайди. Буниси «ридо» дейлади. Баданига ва эҳром кийимига хушбўй нарса суртади, аммо у нарсанинг ранги кийимда қолмаслиги шарт қилинади.

Сўнгра икки ракат намоз ўқийди. Биринчи ракатда Фотиҳа сурасидан кейин Кафирун, иккинчи ракатда Ихлос сурасини ўқийди. Сўнгра қайси ҳажни қилмоқчи бўлса, ўшанга мос ният қилади. Масалан, ифрод ҳажининг нияти:

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ بَقِيَ وَ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ دُرِيَ اِنَّ يَّيْمُ لَللّٰلِ

«Аллоҳумма инни уридул ҳажжа фа яссирҳу ли ва тақоббалҳу минни.

Яъни, «Аллоҳим, мен ҳажни ирода қиламан, уни менга осон этгил ва қабул айлагил».

Таматтуъ ҳажининг нияти:

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ بَقِيَ وَ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ دُرِيَ اِنَّ يَّيْمُ لَللّٰلِ

«Аллоҳумма инни уридул умрата фа яссирҳа ли ва тақоббалҳа минни».

Яъни, «Аллоҳим, мен умрани ирода қиламан. Уни менга осон этгил ва қабул айлагил».

Қирон ҳажининг нияти:

يٰۤاَيُّهَا اللهُمَّ لَبَّ قَتَوِيْلُ اُمُّهُرَّسَيِّفٍ جَّحَلْ اَوْ اَوْ زُمْغَلْ اُدِيْرُ اَيُّهَا اللهُمَّ لَلْ ا

«Аллоҳумма иннии уридул умрата вал-ҳажжа фа яссирҳума ли ва тақоббалҳума минни»

Яъни, «Аллоҳим, мен умра ва ҳажни ирода қиламан, уларни менга осон этгил ва қабул айлагил».

Агар бирор киши номидан ҳажи бадал қилаётган бўлса, ўша киши номидан ният қилиб қуйидаги дуони ўқийди:

اٰنَّ عِيْنُ يٰۤاَيُّهَا اللهُمَّ لَبَّ قَتَوِيْلُ اُمُّهُرَّسَيِّفٍ نَّالُفٍ نَّعَّ جَّحَلْ اُدِيْرُ اَيُّهَا اللهُمَّ لَلْ ا

«Аллоҳумма иннии уридул ҳажжа ъан фулонин фа яссирҳу ли ва тақоббалҳу минни ъанҳу».

Маъноси: «Аллоҳим, фалончининг номидан ҳажни ирода қилдим, уни менга осон этгин, мен ва унинг тарафидан қабул этгин».

«Мўминнинг умр сафари» китобидан